

[Transcript] DS Vandaag / Zomerreeks: Hier woont mama nu (1/3) 'Het is geen cel, het is een kamer'

We zijn er met DS vandaag even tussenuit, maar we laat je natuurlijk niet achter zonder podcast. We hebben deze week de bijzondere reeks hier wond mama nu, door Kathrin Loman en Wédric de Bakker.

Ze schetsen een portret van de gevangenis van Brugge, waarin de vrouwenafdeling een speciale vleugel is voor moeders die met hun kinderen opgesloten zitten.

Beluister de hele reeks nu al in de app DS Podcast.

Kelly doet haar raam open.

Er vliegen een paar meeuwen voorbij.

Ze steekt een van haar zelf geschoten sigaretten op en kijkt naar buiten.

Aan de rechterkant ziet zij de hoge omheining met prikdraad er bovenop.

Er net naast op de binnenkoer staat een speeltuin, een schommel, een zandbak en glijbaan.

Kelly neemt nog een trek van haar sigaret en de rook die zij uitblaast waait zachtjes weer naar binnen.

Op het ligt een kleine Louis te slapen. Hij is twee dagen oud. Hij heeft een wit mutsje op en is ingebakkerd in een geligd tekenetje waarop in een hoek staat eigendom, gevangenis, Brugge.

Een beetje slapen. Heel mooi. Hij is achter deken.

Dit is, hier woont mama nu. Hij is achter deken.

En Portga streaks van op de moederkindafdeling van de gevangenis van Brugge.

Ik ben Kathrin Loman en samen met Wetric de Bakker volgden we enkele maanden lang het leven van

mamma's die samen met hun kinderen in de gevangenis verblijven.

Aflevering 1

Ja!

Wanneer zijn we begonnen?

Vrijdag.

Ja.

Ik klacht.

Ja.

Die is helemaal...

En onze mannen, kan je dat noemen?

Louis.

Louis.

Kijk, en als je boos kijkt, is dat helemaal dat laf.

Ik zit met Kelly in haar zin.

Ja.

En vrouw met rood haar en sproetjes.

En ze ziet er jong uit voor iemand die net haar vijfde kind heeft gekregen.

Hé, kijk.

Hij lacht.

Ze zit op bed.

Ze heeft haar pasgeboren baby in haar arma.

En ik zie dat zij trots is.

Oh, kijk, hij lacht.

[Transcript] DS Vandaag / Zomerreeks: Hier woont mama nu (1/3) 'Het is geen cel, het is een kamer'

En hoe heet hij?

Louis.

De zoon van Kelly en Detlef.

Dit is wel goed.

Dankjewel.

Dankjewel.

Nog geen vijf procent van de gevangenisbevolking is vrouwelijk.

En een deel daarvan is of wordt mama.

Als je zo'n mama bent, kan je een aanvraag doen om je straf uit te zitten samen met je kind.

Maar dit wordt niet altijd toegestaan.

In Vlaanderen zijn er op dit moment twee gevangenen waarvoor oordeel de moeders terecht kunnen.

Er zijn twee plaatsen in de gevangenis van Hasselt en tien plaatsen in de gevangenis van Brugge.

Het strikte gevangenisregime is hier zo veel mogelijk aangepast

aan de aanwezigheid van zwangere vrouwen en kinderen.

Vrijdag ochtend ben ik opgestaan.

En ik zei tegen mevrouw Ius, ik ga van laag bevallen.

Mijn vriend moest nog helemaal van hand komen.

En die moest nog met zijn enkelbantje naar zo.

Oké, focus.

Dan zijn we toegekomen in het ziekenhuis.

En als ze de telefoon gekregen hadden mijn vriend toegekomen als een spoed die had hem nog sneller geschoren en dacht dat zo.

Ik had dan twee vrouwen en mijn ene been.

En mijn vriend had een andere been.

Ja, en die is er zo uit te komen.

Wat is zo gelukt?

Ervriend moest direct naar de bevalling naar huis.

Hij heeft geen auto.

Dus ging hij met de fiets midden in de nacht van Brugge naar Gent.

En ook Kelly mocht niet langer in het ziekenhuis blijven.

En de volgende morgen ben ik dan direct eigenlijk terugkomen en ben ik direct naar Salernmoor.

Dat was ook wel leuk.

Geditineerde moeders moeten het ziekenhuis verlaten zodra hun medische toestand te toelaat.

Ze worden terugovergebracht naar de gevangenis.

Daar is ook een medicentrum waar ze verzorgd kunnen worden in die het nodig is.

En als hij dan net geboren was, dat was echt super emotioneel.

Ik denk nog nooit zo emotioneel gereageerd had dan nu eigenlijk.

Ja, ik weet niet hoe dat nog maar uit lag.

Dat was echt speciaal.

[Transcript] DS Vandaag / Zomerreeks: Hier woont mama nu (1/3) 'Het is geen cel, het is een kamer'

Want hij had samen gemaakt, maar hij mocht echt samen laten geboren worden.

En ik heb het ook nog als hij net het hoofdje kwam.

Ik heb het haar gezien.

En het is een schoontje.

Allee, kom dan even.

Dus dat was zo echt, ja, hij heeft me er echt wel door geholpen.

We hebben er echt gewoon helemaal samen gedaan.

Dat was echt wel een zeer pijnlijke bevalling,
maar langs de andere kant ook super mooi.

Ook zo echt.

Allee, ik ben nu echt wel de perfecte bevalling.

En heb je het al aan uw andere kinder kunnen vertellen
dat zij een broertje hebben?

Nee.

Ik sta met Fien aan de deur van de moederkindafdeling.

Fien is een vrouw van in de dertig met langblond haren.

Ze zit haar straf uit samen met haar zoon gehakking.

We doen deur aanvraag voordat we binnen gaan.

Zij duurt op een knopje en kijkt linksboven in een camera.

De deur gaat open.

Als ik binnen wandel, zie ik meteen de Disney-figuren
die op de muren geschilderd zijn.

Samen met het gekeer van kinderen,

één van de weinige tekens

dat dit hier geen gewone gevangenisafdeling is.

Eerste wat we zien is precies een gang

zoals een beetje op kinderziekenhuis.

Alles is hier met kleurtjes en afbeeldingetjes.

En als we verder komen,

zien we de plaats waar we allemaal samen kunnen eten.

Hier is de chef.

Als we vragen hebben, helpt hij ons.

Die lett een beetje op ons, die houdt een beetje in de gaten.

In vele Europese landen bestaan er zogenaamde family units,

waar veroordeelde vaders en of moeders

samen met hun kinderen in de gevangenis kunnen verblijven.

Op sommige plaatsen

worden veroordeelde moeders met hun kinderen

in kleinschalige detentiehuizen

of speciale voorzieningen ondergebracht,

waar zij zoveel mogelijk en normaal gezinsleven kunnen hebben.

In België is dit vooralsnog niet zo.

En hoewel een gevangenis niet is aangepast aan de noden van kinderen,

[Transcript] DS Vandaag / Zomerreeks: Hier woont mama nu (1/3) 'Het is geen cel, het is een kamer'

merk ik dat zowel het gevangenis personeel
als de moeders er het beste van maken.
We kijken uit op de speeltuin van de kindjes,
dus onze kinderwandeling.
Maar als je verder kijkt,
die je hebt de mooie vrijheid
en hier zie je die bruine muren.
Het is wat het is.
Iedereen die opgesloten wordt, moet bij binnenkomst
een groot deel van zijn persoonlijke bezitting afgeven.
Dat geldt voor mama's, maar ook voor kinderen.
Alle kleertjes en alle...
die wichtjes ook.
Mijn zoon gaat ervan.
Met die wielmpjes.
Ik trek hem dan mee voor zijn batten vullen
als hij geen zin heeft om neer te leggen.
Dus ze verjaar er niet meer, maar...
ze dienen.
Tijdens onze bezoek in de gevangenis
wordt ons vaak verteld
dat het de mama's zijn die gestraft worden.
Niet de kinderen.
Dat is eigenlijk het enige wat ik echt positief ga onthouden.
Dat ondanks dat je gedetineerd bent,
dat je er echt niet minder gedaan wordt
tegen je.
Zeker niet als je hier bent met een kindje.
Je kindjes worden ook niet behandeld
als dat zij het kind van een gedetineerde zijn.
Iedereen gaat van de kindjes en iedereen is er blij mee.
Er wordt wel alles voor gedaan, dus...
het is wel saver over de kindjes.
Maar ik wil toch naar huis.
Liefst gisteren in de plek van morgen.
Ja.
Fien en haar zoontje Hakim
delen een cel met Zaba en haar dochter Amira.
Oké, dan zullen we nu nog eens gaan kijken naar onze kamer.
Amira is nu 2,5 en mag binnenkort naar school.
Cel 52,54.
Ta-da!
Kom maar binnen, ze.

[Transcript] DS Vandaag / Zomerreeks: Hier woont mama nu (1/3) 'Het is geen cel, het is een kamer'

Deze is onze kamer.
Je ziet dezelfde mooie...
ja, interieur.
Ja, en ook hetzelfde.
We hebben uiteindelijk alles beperkt,
maar wel alles wat we nodig hebben.
We kunnen ons eten en ons drinken,
cool houden in de friegel.
We hebben alle 2 ons bed, kindjes hebben alle 2 een bed.
En ja, we proberen het een beetje gezellig te maken, samen.
Foto's aan ons prikbord,
met mijn leven buiten en aan de andere kant haar leven buiten.
Zo zijn ze toch een beetje bij ons allemaal.
En ja, voor de rest...
...elkaar een beetje bezig worden en er testen van maken.
Ik zie 2 in persoonsbedden, 2 kinderbedjes,
een magde tron, een koelkast en een tv, die altijd aan het spelen is.
Haar dochter is afgestoppen.
Je vrouw Turches, kom eens.
Kom eens, hallo, zeggen.
Oei, die is niet blij.
Amira, bang van wat?
Ik zie dat Amira onder het bed is gekropen.
Ze krijgt niet veel bezoek op cel.
Van wat ben je bang, Ami?
Kijk eens.
Kijk, lichtje.
Ze zijn echt gehakt aan elkaar.
Want de manier hoe hij lacht met haar,
dat zelf echt een verschil met zijn eigen zus thuis.
Die zit soms morgens tot zaves bij haar.
Die kent haar stem, die kent...
Die hou van jou, hè.
Trek maar goed aan haar haar.
Kusje geven.
Nee, verlegen.
Ik zal jullie daar nog eens aan doen, haar en haar dat je verleeg.
Amira is het oudste kind op de afdeling.
Ze woont hier al, sinds ze kan kruipen.
Over een paar maanden wordt zij drie.
En vanaf die leeftijd moet de kinderen de gevangenis verlaten.
Hier heeft ze leren stappen en spreken.
Saba vertelt mij dat sinds enkele maanden

[Transcript] DS Vandaag / Zomerreeks: Hier woont mama nu (1/3) 'Het is geen cel, het is een kamer'

woorden ook echt betekenis hebben voor haar dochter.
Het woord gevangenis, dat valt wel af en toe is.
En dan kijkt ze zo naar mij.
Dat we zo onderling aan het praten zijn met de meisjes.
Ja, die is een gevangenis, ik ben een idee.
En dan hoort ze dat woord wel.
Of bak.
En dan zegt ze bak, bak.
En dan zeg je wel heel rap, bakstenen.
Ja, de bakstenen hier.
En dan zeg je, ah ja, dat bak.
Maar ze heeft geen besef dat dat hier is.
En cel, dat woord gebruik ik eigenlijk ook ben ik niet.
Ik zeg altijd kamer, omdat ik ook niet wil
dat ze buiten, die gaat vangen, naar mama cel.
Of dat ze over een kamer cel zegt.
Maar nu is het altijd kamer.
Soms versprek ik wij en dan herpak ik me ook direct van.
Nee, we gaan naar de kamer.
Ga maar binnen in de kamer.
Waar is mama kamer?
Daar, mama kamer.
Ook van Amira, ook van Amira.
Ze weet wel dat we hier zijn en dat ik hier naar buiten kan.
Maar dat dat gevangenis is, nee.
Ik denk dat we gewoon van mama woont hier.
En dat is het.
Voor haar is dat gewoon mama woont hier.
Overlaatst was er op de gang.
En hij was een chef die ik daar al op het aangesproken.
Over kamer.
Geen cel.
En die bleef maar zeggen, die gaat Amira constant,
want Amira maakt niet lijst er aan.
Amira, terug op je cel.
Amira, terug in je cel.
Amira, terug in je cel.
En die heeft dat zeker 6, 7 keer gezegd.
Het is een heel dieravond, heeft Amira gezegd.
Mama, cel.
Mama, cel.
Mama, cel.
Nee, Amira, het is mama kamer.

[Transcript] DS Vandaag / Zomerreeks: Hier woont mama nu (1/3) 'Het is geen cel, het is een kamer'

Cel.

Nee, Amira, het is kamer.

En dan via de interfonie roepen die dat ook af.

En de avondmaal, iedereen terug op cel.

Als je al hoort afroepen, dan zie ik de gang.

Iedereen terug op kamer.

Dat is een net alwoord cel niet hoort.

En die houden er echt wel rekening mee.

Want ik heb gehoord dat er een jongetje is,
die hier een hele lange tijd heeft gezeten.

En dan moest hij naar het school beginnen gaan op 2,5.

En er was een kindje stout.

En die jongetje zegt tegen die off.

Ja, steekt hij maar in het kachot.

En als de jeugdvrouw iets zei tegen dat kindje dat hier aan zat,
die was al stout en die zei iets.

En die zo, kan mijn advocaat bellen.

Maar er zijn woorden.

Je moet zo'n kind niet gedruiken.

Tussen 8 en 12 kunnen kinderen in het zaaltje samenspelen.

We hebben hier een speelzaaltje voor de kindjes.

Wanneer de mamma's gaan werken,
kunnen de kindjes hier blijven bij de kindervatiek.

En geditineer de vrouw die belast is met de taak om op de kinderen te letten.

Haar job is te letten op onze kindjes.

Er is een hekje aan de deuren.

En er staat een tv te spelen.

Van alle speelwetjes, matches voor de kleinste,
parkjes voor de kleine baby's.

Dat is wel leuk.

Ik zit naast Kelly.

Ze heeft dat pas geboren,
zondje Louis en Amira op haar schoot.

En ze kijken samen naar Megamindy.

Megamindy en commissaris Megra staan bij de bakker.

Plotst komt er een meisje binnen met een pistool.

Amira, doe toch iets.

Amira start met open mond naar de tv.

Terwijl de commissaris het meisje overmeestert.

Vrouw, ik ga er zeer je in na de wetje.

En vooral in mijn eigen naam.

Het meisje wordt in de cel gegoooid.

Ik kan er altijd niet geloven dat zo'n meisje je overmooist.

[Transcript] DS Vandaag / Zomerreeks: Hier woont mama nu (1/3) 'Het is geen cel, het is een kamer'

Ik denk dat er meer gaat.
Als je iets fout doet, wordt je gestraft.
En kan je in de gewaang niet sterk komen.
Maar hoe leg je dat uit aan je kinderen?
Dat jij iets fout hebt gedaan.
Mijn zoon wordt 9 in februari.
Fin, de celgenote van Amira en Zaba,
heeft nog een ander kind dat buiten op haar wacht.
Hij weet dat de mensen op tv doen iets verkeerd.
Politie komt hun halen en die moeten naar de gevangenis.
Dat is het verhaal dat voor hem gevangen is.
En nu was dat helemaal anders.
Mama gaat naar daar en ik kom straks terug.
Maar mama komt niet terug.
Dus dat is wel heel moeilijk geweest.
En ik heb hem dat ook echt uitgelegd.
Dat zijn dingen en stomiteiten dat ik vroeger gedaan heb.
Waar ik nu de gevolgen van moet dragen.
En hoe heb je dat dan uitgelegd?
Dat ik iets verkeerd heb gedaan met de computer.
Want je vraagt daar ook echt over.
En het was oplegting via internet.
Ik zei dat tegen hem.
Op de computer kan jij veel goede dingen doen.
Maar er zijn ook dingen die jij fout kunt doen.
Mama heeft zo'n foutje gemaakt.
En daardoor gaat er niet teveel in detail.
Ik ga het hem niet leren.
En hoe was zijn reactie daarop?
Zijn doel is om altijd heel flink zijn best te doen.
Hij heeft dat hier nu allemaal gezien natuurlijk.
En ik vertel er dan ook over.
Als ik mij echt niet goed voel, ben ik aan het huilen.
En dan vraag je waarom ben je niet.
Dus dat is nu zijn grootste doel om nooit iets verkeerd te doen.
Om niet in de gevangenis te doen.
En dan ben ik naar hier gekomen.
En nu ben ik hier stil.
Ik merk dat tijd anders stikt in de gevangenis.
De tijd hier is onderworpen aan een regime.
Een vaste dagindeling waarin bewegingen van gedeteneerde personen
worden doorgelokt.
Zes uur opstaan.

[Transcript] DS Vandaag / Zomerreeks: Hier woont mama nu (1/3) 'Het is geen cel, het is een kamer'

Zes uur twintig.

Zijl gaat open.

Veil is emmers leeg.

Zeven uur, kinderen wassen in de wasruimte.

Zeven uur dertig, terug op cel.

Dus acht en twaalf gaan mama's werken.

Kinderen kunnen terecht bij de kindervatiek in het speelzaaltje.

Twaalf uur, middagmaal op cel.

Huis, lief.

Smakelijk.

Daarna...

Om veertien uur twintig mogen mama's en hun kinderen naar de speeltuin op het binnenplein.

Zeventien uur, iedereen terug op cel.

Daarna avonteeten en slapen.

De moeders en hun kinderen zitten meer dan de helft van de dag op cel.

We hebben hier heel veel vrijheid, maar eigenlijk is dat niet,
want je zit heel de dag op cel.

En dat is voor Zabba niet gemakkelijk.

Amira is een beweeglijke puter.

De ene momenten dat je buiten bent, is als het mooi weer is buiten,
dat je het geluk hebt dat je van kwart naar twee tot vijf uur buiten kunt
en dat je na het eten van kwart voor zes tot zeven ook nog eens buiten kan gaan.

Maar voor de rest zit je eigenlijk heel de voormiddag op cel, als jij die werkt.

Maar andere moeders, bijvoorbeeld die hier zitten, die geen werk hebben,
die zitten bekend de hele dag op cel.

Dat is het dan ook.

Dus uiteindelijk, zoveel vrijheid als alle andere afdelingen,
heb je er niet behalve dagjes morgens op staan
en dat je de vuilbakken doet en dat je je kindje gaat wassen,
dat je nog wel langer uit je cel bent morgens,
maar om acht uur sluiten de deuren.

En moet ik eigenlijk al terug op mijn kamer zijn.

MUZIEK

Ik leer Tatjana kennen.

Eigenlijk wist ik wel ongeveer dat ik ging zwanger worden.

En hoe wist jij dat dan?

Ik kwam in het testen en ik heb mezelf zelf gefilmd
voor de key naar het resultaat.

En ik wil zeggen, ik zie mezelf dat hij het nog staat.

Ja, ik moet dan zoveel minuten wachten.

Het lag omlaag, dus ik wachtte.

En dan dacht ik, ik ga toch even omdraaien.

En ik zag dat ik eerst nog niet echt iets...

[Transcript] DS Vandaag / Zomerreeks: Hier woont mama nu (1/3) 'Het is geen cel, het is een kamer'

En ik was zo iets aan het lezen.
En dan had ik een kijkje.
En dan zag ik zo, het is een plusje,
maar wel redelijk licht.
En kijk, het valt er niet.
En dan kijk ik terug naar die uitleg
en dan terug naar de tafje.
En dan zei ik iets tegen de camera.
En dan was mijn hart, het was echt aan het kloppen.
En dan heb ik dat uitgedaan.
Tatjana is de enige geïnterneerde moeder op de afdeling.
Eigenlijk mogen geïnterneerde personen niet in de gevangenis zitten.
Want internering is eigenlijk geen straf, maar een maatregel.
Die opgelegd wordt aan mensen die strafbare feit hebben geplicht
waar ze niet verantwoordelijk voor zijn.
Geïnterneerde personen hebben recht op een aangepaste behandeling.
Maar die is er vaak niet in België.
Daarom verblijven ze vaak in de gevangenis.
Als ik niet zo eens langer zei geweest of nu een BBM,
ik weet niet wat er zou gebeurd zijn met mij.
Ik zou niet hoeven komen zijn met mij, ik had zo zin.
Dat ik zou in een put gevangen zijn en er nooit meer zou uitgeklomd zijn.
Veel mensen zeggen hier ook van de chefs van...
Ze heeft echt jouw leven gered.
Mijn als persoon, mijn mentaal...
Eigenlijk op heel veel vlaan.
Dat is het.
Jij wilde heel graag zwanger worden.
Ja, aan één de kant wel, maar aan één de kant ook niet,
omdat ik geen goede probleem was, ik was niet stabiel.
Maar aan één de kant wist ik wel dat als ik ging zwanger worden
en een kindje ging hem dat heel mijn leven zou verangen
in een positieve...
Dat is ook echt zo gebeurd.
Ik had ook echt iets nodig om ervoor te gaan in het leven,
om een doel te hebben.
Misschien is dat...
Misschien een beetje fout.
Ik weet niet of dat egoïstisch is van mezelf, maar...
Ja, ik wil ook gewoon...
Iemand waarvoor ik kan zorgen
en dat die persoon ook echt heel gelukkig wordt.
En...

[Transcript] DS Vandaag / Zomerreeks: Hier woont mama nu (1/3) 'Het is geen cel, het is een kamer'

Ik heb ook wel even gedacht om geen kindje te wereld te brengen,
omdat ik vind dat het wereld echt heel donker is.
Slecht eigenlijk ook.
Want dan dacht ik, eigenlijk is er ook een andere kant van de wereld.
En dat wil ik mijn kindje laten zien.
Het moederschap heeft Tatjana's leven een nieuwe wending gegeven.
Zij is gewoon...
Een doel in mijn leven, iets voor te zorgen, positief.
En...
Ik mag niet meer het negatieve gaan.
Ik wil haar dat niet aandoen, ik wil mijn familie dat niet meer aandoen,
ik wil mezelf dat niet meer aandoen.
Ik zie dat ook bij mijn familie...
Ze hebben ook wel wat tegenslagen gehad.
Maar ze gaan er ook allemaal op een goede manier mee om.
Ze zien ook nog altijd het goede in de wereld, in het leven.
En dat ontbrakt bij mij.
Maar ik weet dat ook anders kan,
door hun te zien,
hoe ze leven en alles.
Ja.
En dat wel echt wel mogelijk is om gelukkig te zijn in de wereld.
Ik ben weer bij Kelly Opsel.
Ze zit op bed en geeft een kleine Louis de borst.
Kom in, kleine Louis.
Voor enkele ogenblikken lijkt de gevangenis te verdwijnen.
Wil je mij lijken?
En is er niets anders dan Kelly en haar pasgeboren zoon.
Ik ben zo veel honger.
Wat denk je?
Ik ben zeind.
Ben je een mooi jongen?
Ja.
Kleine Louis.
Je mag mij zo mooi.
Kleine Louis.
Ben je mooi?
Slapt een Louis ook.
Ik ben zo mooi.
Ik ben zo mooi.
Ja.
Voor altijd.
Voor altijd.

[Transcript] DS Vandaag / Zomerreeks: Hier woont mama nu (1/3) 'Het is geen cel, het is een kamer'

Voor altijd.
Mijn hart voor jou.
Ga voor jou.
Ja.
Papa ook.
Ja.
Voor altijd.
Altijd.
Altijd.
Als je uit mijn buik bent, dan is mama kleiner geworden.
Ik ben geen koel meer.
Nee.
Ik heb wel nog melk.
Alleen voor jou.
Alleen voor jou.
Kleine Louis melk.
Wat denk je?
Scheetweef.
Hij loeke en echt scheetweef.
Ja.
Dit was de eerste aflevering van Hier Wond Mama Nu.
Een podcast reeks voor DS Audio over de moederkindafdeling van de Gevangenis van Brugge.
Met steun van Frans Pascal de Kroos, Saban Voculture en Radio Begijnenstraat.
Voor altijd.
Voor altijd.
Voor altijd.
TV GELDERLAND 2020